

NÁZORY STUDENTŮ ZUBNÍHO LÉKAŘSTVÍ NA E-LEARNINGOVOU VÝUKU – VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

OPINIONS OF STOMATOLOGY STUDENTS ON E-LEARNING – RESULTS OF QUESTIONNAIRE EXAMINATION

Pavčina Černochová

Stomatologická klinika LF MU a FN u sv. Anny v Brně

Abstrakt

Cíl: Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit názory studentů zubního lékařství na e-learningovou výuku.

Materiál a metodika: Celkem 73 studentů (52 žen a 21 mužů) bylo v předposledním nebo posledním semestru studia požádáno o anonymní vyplnění dotazníku. Jednalo se 38 studentů zubního lékařství, 33 studentů stomatologie a 2 studenty rozdílového studia.

Výsledky: Pouze 23% studentů využilo při studiu zubolékařských předmětů nějakou formu e-learningové výuky. Podle názorů studentů by e-learningová výuka měla využívat následující formy – konkrétní přednášky dostupné v digitální podobě na webu (86% studentů), hotové textové dokumenty (např. digitální skripta) (70%), digitální atlasy (60%), kazuistické případy dokumentující metody léčby (56%), léčebné postupy (55%), zkušební testy (34%). Většinou studenti (82%) volili kombinaci většího počtu uvedených forem. Většina studentů (71%) dává přednost ústní zkoušce, 11% studentů upřednostňuje test, 18% studentů vyhovují obě formy zkoušení. Jako přínos e-learningové výuky vybrali studenti tyto důvody – možnost kdykoliv se vrátit k textu přednášky (80%), větší množství dostupných studijních materiálů (71%), úspora času (41%), 11% studentů si myslelo, že e-learning nahradí přednášky. Naprostá většina studentů (90%) uvedla, že by si ráda e-learningové studijní materiály zkopírovala či vytiskla pro svoji další potřebu. O nutnosti citovat zdroj informací získaných prostřednictvím e-learningu vědělo 85% studentů.

Závěr: Dotazníkové šetření ukázalo, jaké formy e-learningové výuky studenti požadují. Je potřeba počítat s tím, že studenti si chtějí e-learningové materiály zkopírovat pro svoji další potřebu. Proto je důležité zaměřit se ve výuce studentů na etické otázky zacházení s informacemi získanými prostřednictvím e-learningové výuky.

Práce byla řešena v rámci rozvojového programu C 35 (MŠMT).

Klíčová slova: e-learning, zubní lékařství, stomatologie, studium

Úvod

V současnosti se v České republice setkáváme s problémem nedostatku zubních lékařů. Řešením společenské poptávky po zvýšení počtu zubních lékařů je přijímání většího počtu studentů do oboru zubní lékařství na všech lékařských fakultách v republice. Umožnění studia většímu počtu studentů však klade náročnější požadavky na zajištění lidských zdrojů, prostorové podmínky výukových pracovišť apod. Částečně může při řešení těchto problémů pomoci e-learning.

Cílem prezentované studie bylo zjistit, jaké zkušenosti a názory mají studenti končící studium zubního lékařství na e-learningovou výuku tohoto oboru.

Materiál a metodika

Ve školním roce 2008/2009 bylo 73 studentů (52 žen a 21 mužů) v předposledním nebo posledním semestru studia požádáno o anonymní vyplnění dotazníku. Jednalo se o 38 studentů oboru zubní lékařství, 33 studentů stomatologie a 2 studenty rozdílového studia. Dotazník obsahoval 8 otázek zaměřených na e-learning. Každá otázka nabízela několik odpovědí. V instrukcích k vyplnění dotazníku byli studenti vyzváni, aby jednu variantu zakroužkovali, pokud je dominantní nad ostatními variantami a vyjadřuje jednoznačně jejich názor. V případě, že jejich názor charakterizovalo více odpovědí, bylo možné zakroužkovat všechny tyto varianty.

Výsledky

Na otázku, zda při studiu stomatologických předmětů využili nějakou formu e-learningové výuky, odpovědělo kladně 23 % studentů.

Druhá otázka zjišťovala, jaké formy by měla e-learningová výuka využívat. Studenti zvolili následující možnosti – konkrétní přednášky dostupné v digitální podobě na webu (86 %), hotové textové dokumenty (např. digitální skripta) dostupné na webu (70 %), kasuistické případy dokumentující metody léčby (56 %), digitální atlasy (např. radiologický atlas) (60 %), léčebné postupy (55 %), zkušební testy (34 %). Většina studentů (82 %) volila kombinace jednotlivých variant. Variantu jiná forma – resp. jaká forma nevyplnil žádný student. Na tuto otázku neodpovědělo 6 studentů (8 %).

Ve třetí otázce byli studenti dotázáni, zda dle jejich názoru může (či by měla) e-learningová výuka nahradit přednášky. 30 % studentů si myslí, že ano. 67 % není tohoto názoru. Jeden student (1,5 %) neodpověděl a jeden (1,5 %) uvedl, že e-learning nahradí přednášky pouze částečně.

Čtvrtá otázka měla zjistit, v čem studenti spatřují přínos e-learningové výuky. Ve svých odpovědích studenti volili kombinace nabízených variant. 80 % studentů vidí přínos v možnosti kdykoliv se vrátit k textu přednášky, event. si přednášku přečíst předem. 11 % si myslí, že e-learning nahradí přednášky. Pro 41 % znamená e-learning úsporu času. 71 % očekává, že e-learningová výuka přinese více studijních materiálů. Neodpověděli 2 studenti (3 %).

Na pátý dotaz – studijní e-learningové materiály bych si rád/a zkopírovala, vytiskla apod. pro svoji další potřebu, odpovědělo kladně 90 % studentů. 6 % o této variantě neuvažuje, 3 studenti (4 %) neodpověděli.

Šestá otázka zjišťovala, zda jsou si studenti vědomi, že pokud použijí informace získané prostřednictvím e-learningu, musí je náležitě ocitovat (uvést autora a zdroj informací). 85 % odpovědělo kladně, 1 student neodpověděl. 14 % neví, že zdroj informací je potřeba citovat.

Sedmá otázka měla pomoci poznat, jaká forma zkoušení studentům vyhovuje. 71 % studentů preferuje ústní formu zkoušení, zatímco pouze 11 % dává přednost testu. 18 % studentů vyhovují obě formy zkoušení.

Osámá otázka se ptala studentů, jaký byl během studia jejich vztah k účasti na přednáškách. Na tuto otázku odpověděli všichni dotázaní. 19 % odpovědělo, že až na několik výjimek se zúčastnilo všech přednášek. 30 % se účastnilo přednášek, pokud je zaujal přednášející. 10 % chodilo na přednášky v předmětech, které nemají dostatek výukových textů. 7 % se účastnilo přednášek výjimečně a 1 studující uvedl, že se přednášek neúčastnil vůbec. 26 % odpovědělo, že se účastnili přednášek, pokud je zaujal přednášející nebo v předmětech s nedostatkem výukových textů. 7 % studentů zvolilo jiné kombinace odpovědí.

Diskuse a závěr

Dotazníkové šetření provedené ve školním roce 2008/2009 ukázalo, že pouze 23 % studentů končících studium zubního lékařství na MU v Brně v tomto roce využilo e-learningovou formu studia. Důvodem může být malá dostupnost e-learningových forem v oboru zubní lékařství. Nebo zatím studenti nejsou zvyklí využívat tuto moderní metodu výuky. Od e-learningu studenti očekávají větší množství studijních materiálů, úsporu času, možnost vrátit se k přednáškám či úplnou náhradu přednášek. Zatím studenti preferují e-learning jako pomoc při studiu. Při zkoušení jim vyhovuje klasická metoda v podobě ústní zkoušky. Současně si chtějí e-learningové materiály zkopírovat pro svoji další potřebu. Nemají však dostatek znalostí o tom, že je nutné citovat e-learningové zdroje informací. Současný stav pak dává možnosti zneužít systém např. formou plagiátorství. Proto je důležité zaměřit se ve výuce studentů na etické otázky a znalost autorských práv.

Práce byla řešena v rámci rozvojového programu C 35 (MŠMT).